

‘China niet rijp voor Jasmijnrevolutie’

Het is heldere taal, maar ook een taal die niet vrolijk stemt, de felle kritiek die de bisschop van Hongkong onlangs uitte op het Chinese regime. De grondwettelijk vastgelegde godsdienstvrijheid is in China niet veel meer dan een papieren tijger, en de kans op een Chinese variant op de Arabische volkopstanden acht hij erg klein. “Blijft u bidden voor mijn land.”

Hij gold tot nu toe als eerder tam ten opzichte van de Chinese regering, vergeleken met zijn voorganger kardinaal Joseph Zen. Met dat imago rekende mgr. John Hong Ton vorige week echter resoluut af. Tijdens een toespraak in Duitsland die door persbureau KNA werd gepubliceerd, haalde de bisschop van Hongkong hard uit naar China's communistische regime. Opvallend: hij deed op woensdag, een dag na het hoogfeest van Onze-Lieve-Vrouw van Sheshan, ook wel Onze-Lieve-Vrouw van China genoemd. Dat is de dag die door paus Benedictus XVI is uitgeroepen tot wereldbedsday voor de Chinese Kerk.

‘Normaal’ of ‘niet normaal’

De kern van de kritiek van de bisschop is dat China weliswaar een in de grondwet vastgelegde vrijheid van godsdienst kent, maar dat het regime desondanks blijft proberen greep te houden op de activiteiten van religieuze groepen, waaronder de katholieke Kerk.

Een adder onder het grondwettelijke gras is de toevoeging dat de staat “normale religieuze activiteiten” beschermt. “Staat u mij toe”, zei mgr. Hong Ton, “erop te wijzen dat het begrip ‘normale religieuze activiteiten’ nooit officieel gedefinieerd is, en dat de centrale regering en soms zelfs lokale ambtenaren alles wat hun niet bevalt als ‘niet normale activiteit’ kunnen bestempelen.”

Daar komt bij dat China geen ‘buitenlandse’ inmenging in kerkelijke zaken duldt. Het eist dat “Kerken het principe aanhangen van onafhankelijk en autonoom bestuur”, aldus de bisschop. Dat betekent in de praktijk “onafhankelijkheid van de controle van elke buitenlandse macht, zoals het Vaticaan, maar geen onafhankelijkheid van de communistische partij. De Kerken mogen buitenlandse missionarissen geen toestemming geven naar China te komen, noch mogen zij religieuze propaganda van buiten toelaten. Officieel wordt ieder direct contact met de paus ontraden. Zelfs vandaag krijgt iemand die een brief aan de paus schrijft en deze in een brievenbus stopt, waarschijnlijk de volgende dag bezoek van iemand van het staatsveiligheidsbureau”.

Papieren tijger

De Chinese katholieke Kerk bestaat mede hierdoor uit een ‘ondergrondse’, Romegetrouwe

Kerk en de ‘bovengrondse’, door de staat goedgekeurde Patriottische Vereniging. Het leidt steeds opnieuw tot spanningen tussen China en Rome, bijvoorbeeld rond de benoeming en wijding van nieuwe bisschoppen. Recent nog zei de vicevoorzitter van de Patriottische Vereniging dat Rome zich niet met de benoemingen van nieuwe bisschoppen moest “bemoeien”.

De grondwettelijke godsdienstvrijheid blijkt in de praktijk een papieren tijger, benadrukte bisschop Hong Ton. Want ook al zijn er door het parlement aangenomen wetten waarin staat dat de godsdienstvrijheid van burgers beschermd moet worden, “toch zien we vaak tegenstelde tendensen van Chinese ambtenaren. Zij willen kerkleden - de clerus voorop - dwingen tegen hun overtuigingen en de katholieke geloofsleer te ageren. (...) Het lijkt alsof de omzetting van de regels door de ambtenaren de geest van de rechtstatelijkheid ondermijnt”.

Een ander probleem is volgens de bisschop het concept van “het in stand houden van de maatschappelijke stabiliteit”. Daarop legt de regering de laatste jaren nog eens de nadruk, “speciaal sinds de Olympische Spelen van 2008” in Peking. Reden hiervoor is volgens mgr. Hong Ton de “situatie van intolerantie” in het land die is ontstaan door de kloof tussen arm en rijk “en de corruptie en het mismanage-

ment”. “Ambtenaren grijpen op bestuursvoorschriften terug om alle vlakken van de maatschappij te controleren, inclusief het religieuze. Dat wordt beschouwd als een factor die de ‘nationale veiligheid’ en nationale harmonie kan schaden.”

Een revolutie?

Mensen zouden zich na de recente ontwikkelingen in de Arabische wereld kunnen afvragen of er in China een Jasmijnrevolutie kan plaatsvinden, stelt de bisschop. De mogelijkheden iets aan de communistische macht te doen, zijn volgens hem echter “zeer begrensd”. Daarvoor ziet hij een aantal redenen.

Ten eerste is de Chinese economie succesvoller dan willekeurig welke economie in het Midden-Oosten en Noord-Afrika. “Steeds meer Chinezen zijn tevreden met hun materiële situatie.” Omdat de werkloosheid laag is en de kloof tussen arm en rijk nog beperkt, “is er geen hoog percentage mensen die niets om handen hebben of jonge, niet drukke mannen met tijd om onrust te stichten”.

‘Elke religieuze activiteit kan door de overheid als ‘niet normaal’ worden bestempeld’

Ten tweede wordt China “niet geregeerd door een enkele persoon of een familie, maar door de grootste vereniging ter wereld: de Chinese communistische partij, met meer dan zeventig miljoen leden. (...) Ik ontken de corruptie en het machtsmisbruik niet, maar de meeste partijleden

houden van hun land en willen dat het zich verder ontwikkelt”. Ten derde is de houdgreep van de Chinese overheid vaster dan die van sommige Arabische regimes. “China controleert het internet systematischer dan Tunesië of Egypte dat doen kon. Na de oproepen tot protest van 20 februari kwamen er meer agenten dan demonstranten naar de genoemde trefpunten. Het internet bevordert de stabiliteit meer dan dat het het protest vergemakkelijkt, om van revolutie maar helemaal te zwijgen.”

‘Onze stem verheffen’

Het sombere beeld dat hij schetst, betekent volgens de bisschop van Hongkong echter niet dat er niets gedaan kan worden voor de christenen in China. “Wij buitenstaanders” moeten “onze stem verheffen voor mensenrechten en godsdienstvrijheid in het land”. Gelovigen en mensenrechtenactivisten buiten China moeten “naar waarheid bekendmaken wat er met betrekking tot schendingen van de godsdienstvrijheid gebeurt”. Tegelijkertijd echter “moeten we niet verzuimen de positieve ontwikkelingen te noemen” die in China plaatsvinden. “Uiteindelijk moeten wij voor de Chinese regering inzichtelijk maken dat aandacht voor mensenrechten en godsdienstvrijheid een win-win-situatie betekent, met dienovereenkomstige gevolgen voor zowel China als de Kerk”.

Uiteindelijk gaat het erom “dat de Chinese communistische partij haar strategie en houding tegenover religie, de katholieke Kerk inbegrepen, overdenkt. (...) De Chinese regering moet zich doorontwikkelen in de richting van een normalisatie van de betrekkingen met religieuze groepen en stapsgewijs de controle op religieuze activiteiten afbouwen. Blijft u bidden voor mijn land”. (KN)

Kardinaal in energiedebat

Het openlijke debat over de toekomstige energievoorziening in Duitsland schiet volgens de aartsbisschop van München, kardinaal Reinhard Marx, tekort. “Atoomvrije stroom betekent nog geen ommekeer op energiegebied”, schreef Marx onlangs. Ook “blind” van de “riskante en uiteindelijk onverantwoordelijke” atoomenergie “weg te vluchten”, is geen echte ommekeer. De discussie lijkt onder een fixatie op de energieopwekking, aldus de kardinaal. Hij keerde zich nadrukkelijk tegen een “onmiddellijk en tegen elke prijs afzien” van atoomenergie. Voor een duurzame oplossing moeten ook de risico's van alternatieve energiebronnen, het probleem van energietekorten in arme landen en de klimaatverandering in de afweging worden meegenomen. (KN/KNA)

‘Moskee geen bezwaar’

De Italiaanse bisschoppen hebben geen fundamentele bezwaren tegen de bouw van moskeeën. Er bestaat een “fundamenteel recht op godsdienstvrijheid”, aldus de secretaris-generaal van de Italiaanse bisschoppenconferentie, bisschop Mariano Crociata. Moskeeën zijn niet alleen gebedsplaatsen, maar “een sociaal en cultureel trefpunt, dat beantwoordt aan de behoeftes van de islamitische gemeenschap”. Wel is het belangrijk dat de activiteiten in de moskeeën niet in tegenspraak zijn met de Italiaanse grondwet en gewone wetten. Crociata deed zijn uitspraken naar aanleiding van de strijd rond de bouw van een moskee in Milaan. (KN/KNA)

Pro-lifers adviseren Brits ministerie Volksgezondheid

Het Britse ministerie van Volksgezondheid wil zich in de toekomst ook door pro-lifers laten adviseren. In plaats van de Organisatie voor Advies bij Zwangerschapsconflict (BPAS) werd de organisatie Life uitgenodigd deel te nemen aan een permanent forum over seksuele gezondheid. Dit meldt *The Guardian*. Life wijst abortussen strikt af en bepleit onthouding als legitiem uitgangspunt binnen de seksuologie. De BPAS beschikt over 150 eigen abortusklinieken en verstrekt daarnaast de morning after-pil en condoms. (KN/KNA)

122 zalige nazislachtoffers?

De Poolse Kerk heeft de eerste fase afgesloten van het zaligverklaringsproces van 122 in de nazitijd vermoorde geestelijken en leken. Het penvoerende bisdom Pelpin meldde vorige week dat de documenten van het diocees onderzoek nu worden overhandigd aan de Vaticaanse Congregatie voor Zalig- en Heiligverklaringen. Poolse media plaatsen met name het echtpaar Jozef en Viktoria Ulma uit het Zuid-Poolse Markowa op de voorgrond. Het paar werd samen met zijn zes kinderen in 1944 door de Duitse bezetter doodgeschoten, omdat het joden in zijn huis had laten onderduiken. (KN/KNA)

Mgr. John Hong Ton tijdens een persconferentie in de kathedraal van Hongkong.